

TEBLİĞ

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından:

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA İŞLEMLERİ HAKKINDA TEBLİĞ**Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre isteğe bağlı sigortalı olanlar ile 2008 yılı Ekim ayı başından önce 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre isteğe bağlı sigortalılığı devam edenler ile 5434 sayılı Kanuna göre isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 121 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- Kanun: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,
- Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
- Sigortalı: 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalıları,
- Sosyal güvenlik il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezi: Sigortalıların isteğe bağlı sigortaya ilişkin işlemlerini yürüten üniteleri,

ifade eder.

İsteğe bağlı sigortalı olma şartları

MADDE 4 – (1) İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için uluslararası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla, Türkiye’de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye’de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde bulunan Türk vatandaşlarından;

- 18 yaşını doldurmuş olmak,
  - Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,
  - Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,
  - İsteğe bağlı sigorta giriş bildirgesiyle Kuruma başvuruda bulunmak, şartları aranır.
- (2) Ülkemiz ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinden isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanlardan Türkiye’de ikamet şartı aranmaz.

(3) 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olan sigortalılık hali isteğe bağlı sigortalılık için engel teşkil etmez.

İsteğe bağlı sigortalılık başvurusu

MADDE 5 – (1) İlk defa isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlerin örneği Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ekinde yer alan isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesi ile ikametgahlarının bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine başvurularını gerekmektedir. Tekrar isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunacak sigortalıların ise talep dilekçesi ile müracaatları yeterlidir.

(2) Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendine tabi sigortalıların isteğe bağlı sigortaya müracaatları işyerinin bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine yapılır.

(3) 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci maddesi gereğince isteğe bağlı iştirakçilik için gerekli şartları taşıyanların başvuruları, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığına, yetki devri yapıldıktan sonra sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine yapılır.

(4) 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci maddesi gereğince isteğe bağlı iştirakçilik için gerekli şartları taşımalarına rağmen, 5510 sayılı Kanun kapsamında isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenler başvurularını sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerine yapacaklardır.

(5) Ay içerisinde 30 günden az çalışan ya da tam gün çalışmayan sigortalılardan isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesi ya da talep dilekçesi ekinde ay içinde zorunlu sigortaya tabi çalışılan gün sayısının beyan edilmesi, isteğe bağlı sigortaya müracaat eden yabancı ülke vatandaşlarından ise Türkiye’de kaldıkları sürenin belgelendirilmesi istenir.

(6) Türkiye’de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde bulunan Türk vatandaşlarından isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunanların bu durumlarının belgelendirilmesi amacıyla pasaport sureti-

nin ibrazı istenir. İsteğe bağlı sigortalılığı devam edenlerden ise Kurumca belirlenecek sürelerde söz konusu ülkelerde bulduklarının belgelendirilmeleri istenir.

(7) 5510 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (g) fıkrası gereği ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurtdışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinin isteğe bağlı sigortalılık işlemleri sigortalılar adına işverenler tarafından yapılabilir.

İsteğe bağlı sigortalılığın başlangıcı

MADDE 6 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık, isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesinin veya talep dilekçesinin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar. Adi posta veya kargo ile gönderilen veya Kuruma doğrudan verilen bildirgenin Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarih, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta servisi olarak gönderilenlerde ise postaya verildiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(2) İsteğe bağlı sigortalılığın başladığı tarihten itibaren, aynı zamanda 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesine göre sigortalı olmayı gerektirecek çalışması bulunduğu tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortalılıkları, 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalılıklarının sona erdiği tarihi takip eden günden başlatılır. Bunların zorunlu sigortalılıkla çakışan sürede isteğe bağlı sigorta primi ödenmişse, bu süreye ilişkin ödedikleri isteğe bağlı sigorta primleri talepleri halinde ilgililere iade veya doğacak borçlarına mahsup edilir.

(3) Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya Kanununun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigorta primi ödemeleri halinde, ödenen primler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir.

İsteğe bağlı sigortalılığın sona ermesi

MADDE 7 – (1) İsteğe bağlı sigortalılık;

a) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirmeye talebinde bulunanların, buna ait dilekçelerinin Kurum kayıtlarına geçtiği tarihten önceki primi ödenmiş son günü takip eden günden,

b) Aylık talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış olmak şartıyla talep tarihinden,

c) Sigortalının ölümü halinde prim borcu bulunmuyorsa ölüm tarihinden, prim borcunun hak sahiplerince 12 ay içinde ödenmemesi veya hak sahiplerinin talebi halinde en son primi ödenmiş ayın sonundan,

d) 5510 sayılı Kanununun 51 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmü saklı kalmak kaydıyla Kanunun dördüncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamına tabi çalışmaya başladığı tarihten bir gün önce, (b) bendi kapsamına tabi çalışmaya başladığı tarihten, itibaren sona erer.

(2) Ay içerisinde kısmi çalışanlar hariç olmak üzere, yeniden isteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler hakkında yeniden talep şartı aranır.

(3) İsteğe bağlı sigortalılığın ölüm ile sona ermesi halinde sigortalılık; prim borcu bulunmuyorsa ölüm tarihinden, prim borcu varsa borcun hak sahiplerince Kanununun 52 nci maddesi hükümleri saklı kalmak şartıyla 12 ay içinde ödenmesi halinde ölüm tarihinden, prim borcunun 12 ay içinde ödenmemesi veya hak sahiplerinin prim borcunu ödemediği aylık talebi halinde en son primi ödenmiş ayın sonundan itibaren sona erer.

(4) İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirmeye talebinde bulunanlar ile aylık talebinde bulunan sigortalılar 12 aylık prim ödeme süresini beklemezsizin ödedikleri primlere göre hizmet sürelerinin tespitini isteyebilirler.

İsteğe bağlı sigorta primlerinin hesabı ve ödenmesi

MADDE 8 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi, 5510 sayılı Kanununun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen ve yazılı olarak talep edilen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si genel sağlık sigortası primidir.

(2) Yabancı uyruklu sigortalılardan Türkiye'de yerleşik olma hali bir yılı doldurmayanlar ile 5510 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin (g) fıkrası gereği ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçilerinin kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası primleri işverenlerince ödendiğinden bunlardan % 20 oranında isteğe bağlı sigorta primi tahsil edilir.

(3) 5510 sayılı Kanununun 51 inci maddesinde üçüncü fıkrasında belirtilenler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi alınır. Yazılı olarak talepte bulunmayan sigortalıların primleri prime esas kazancın alt sınırı üzerinden tahsil edilir.

(4) İsteğe bağlı sigorta primi, ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenir. Ait olduğu aydan itibaren en geç 12 ay içinde kendileri veya hak sahipleri tarafından 5510 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte ödenmeyen süreler, hizmet olarak değerlendirilmez. Bu 12 aylık süreden sonra ödenen primler sigortalının veya hak sahiplerinin talebi üzerine 5510 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre iade veya doğacak borçlarına mahsup edilebilir.

(5) İsteğe bağlı sigortalılardan, 5510 sayılı Kanununun 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereği prim ödeme yükümlüsü kendileri olanların, zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması halinde, isteğe bağlı

sigortaya tabi ödenen primler öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilir.

İsteğe bağlı sigortalılık sürelerinin değerlendirilmesi

MADDE 9 – (1) İsteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreler, malullük, vazife malullüğü, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

(2) İsteğe bağlı sigortalılıktaki prime esas kazançlar ile prim ödeme gün sayıları kısa vadeli sigorta uygulamalarında dikkate alınmaz.

(3) İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce isteğe bağlı sigortalı olanlara ilişkin işlemler

MADDE 10 – (1) 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce; 506 sayılı Kanunun 85 inci, 1479 sayılı Kanunun 79 uncu maddelerine tabi isteğe bağlı sigortalılığı devam edenlerin sigortalılığı, yeni bir yazılı talep alınmaksızın ve Türkiye’de ikamet şartı aranmaksızın 5510 sayılı Kanunun isteğe bağlı sigortalılığına ilişkin hükümlerine göre devam ettirilir. 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci ve mülga geçici 218 inci maddelerine göre devam edenlerin ise yeni bir yazılı talep alınmaksızın 5434 sayılı Kanuna göre devam ettirilir.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilenlerin isteğe bağlı sigorta primi ödenmiş süreleri, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulamasında dikkate alınır ve bu süreler 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir. Ancak, 5434 sayılı Kanuna göre isteğe bağlı sigortaya devam edenlerin bu süreleri 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında değerlendirilir.

(3) 506, 1479 ve 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi sigortalıların 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerine ait primlerin tahsili 5510 sayılı Kanun gereğince, 5434 sayılı Kanuna tabi olanların ise 5434 sayılı Kanuna göre tahsil edilir.

5434 sayılı kanunun mülga hükümlerine göre isteğe bağlı sigortalılık işlemleri

MADDE 11 – (1) 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci maddesi ve mülga geçici 218 inci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçiliği sağlanmış olanlardan ilgileri devam ettirilenlerin ve 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi iken gerek 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerekse 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra görevinden ayrılanlar ile bunlardan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlardan görevinden ayrılarak 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçi olmak üzere başvuruda bulunanların gerekli şartları taşımaları halinde, haklarında 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 ve 24/5/1983 tarihli ve 2829 Sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır. Ancak, 5434 sayılı Kanunun mülga 12 nci maddesi gereğince isteğe bağlı iştirakçilik için gerekli şartları taşımalarına rağmen 5510 sayılı Kanun kapsamında isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlerin de bu talepleri kabul edilir.

Gelir vergisinden muaf olan isteğe bağlı kadın sigortalılar

MADDE 12 – (1) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde belirtilen işleri hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirci nitelikte yaptıkları ve 1/10/2008 tarihinden sonra da yapmaya devam ettikleri tespit edilen kadınlardan, isteğe bağlı sigortalı olanlar, 2008 yılı için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının onbeş katı üzerinden, takip eden her yıl için bir puan arttırılmak suretiyle otuz katını geçmemek üzere malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi öderler.

(2) Bu düzenlemeden yararlanma şartlarına haiz olunup olunmadığı ile yararlanma şartlarının devam edip etmediği Kurum sosyal güvenlik kontrol memurlarınca belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 13 – (1) 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İsteğe Bağlı Sigorta İşlemleri Hakkında Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğin 5 inci maddesinin ikinci ve yedinci fıkraları, 7 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları ile 11 inci ve 12 nci madde hükümleri 2008 yılı Ekim ayı başından geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.